

KÄSKKIRI

26.02.2024 nr 21

Ettevõtlusteadlikkuse arendamise toetamiseks antud toetuse osalise tagasinõudmise otsus

1. Õiguslik regulatsioon ja tuvastatud asjaolud

1.1. Väliskaubandus- ja ettevõtlusministri 31.03.2015. a käskkirjaga nr 15-0094 „Toetuse andmise tingimused ettevõtlusteadlikkuse arendamiseks“ kehtestati toetuse andmise tingimused ettevõtlusteadlikkuse arendamise toetamiseks (edaspidi *toetusskeem*), mida on muudetud ettevõtlusministri 22.07.2016. a käskkirjaga nr 16-0225, 23.03.2017. a käskkirjaga nr 17-066, 21.02.2019. a käskkirjaga nr 19-030 ja 25.05.2021. a käskkirjaga nr 126. Toetusskeemi kohaselt on selles sätestatud tegevuste elluviija Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus¹ (edaspidi *EIS*). Perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse (edaspidi *STS2014_2020*) § 2 punkti 9 järgi on toetusskeemis nimetatud elluviija toetuse saaja.

Toetusskeemi punktide 1.1.2 ja 1.1.5.2 alusel viib EIS toetusskeemi raames ellu väikese ja keskmise suurusega ettevõtjatele suunatud ekspordi arendamise tegevusi (edaspidi *ekspordi projekt*). Ekspordi projekti number struktuurifondide operatiivsüsteemis on 2014-2020.5.01.15-0162. Toetusskeemi punkti 2.4 alusel viib EIS ellu alategevust „Eesti ettevõtjate nõustamine välisturgudele minekul ja rahvusvahelise koostöö edendamisel“ (edaspidi *nõustamise projekt*), mille number struktuurifondide operatiivsüsteemis on 2014-2020.5.01.16-0333. Mõlema projekti struktuuritoetuse rahastamise määr on 100% ning neid rahastatakse Euroopa Regionaalarengu Fondist. Ekspordi ja nõustamise projektide abikõlblikkuse periood on 1. jaanuarist 2015. aastal kuni 31. detsembrini 2023. aastal.

Vabariigi Valitsuse 21.12.2023. a korraldusega nr 304 kinnitatud „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse meetmete nimekirja“ järgi on toetusskeemi rakendusüksusteks EIS ja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (edaspidi MKM) ning rakendusasutuseks MKM. Ettevõtlusministri ning majandus- ja taristuministri 30.10.2015. a käskkirja nr 1.1-1/15-0342 „Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi tööprotseduuride kirjelduse kinnitamine perioodiks 2014–2020“ (edaspidi TPK) punkti 7 järgi võtab rakendusasutus MKM endale rakendusüksuse EIS funktsiooni toetuse tagasinõudmise otsuse tegemisel, kui EIS on toetuse saaja, et tagada rakendusüksuse kohustuste lahusus. Rahandusministri 07.11.2016. a käskkirjaga nr 225 „Loa andmine rakendusüksuse ülesannete täitmiseks“ on MKMile antud õigus täita rakendusüksuse funktsiooni TPKs sätestatud juhtudel.

1.2. 22.02.2023. a informeeris EISi järelevalve- ja vastavusosakond MKMi ekspordi ja nõustamise projektide tegevuse käigus 2022. aasta jooksul EISi poolt nõustamise projekti raames teenitud

¹ 15.11.2021. a sõlmisid Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus (edaspidi *EAS*) ja Sihtasutus KredEx ühinemislepingu. Ühinemislepingu tulemusel loodi Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus, mis on EASi õigusjärglane. EAS lõpetas ühinemise tulemusel tegevuse.

tuludest summas kokku 20 000 eurot. 18.05.2023 allkirjastas majandus- ja infotehnoloogiaminister käskkirja nr 88, mille järgi pidi EIS tagastama toetust teenitud tulude summa 20 000 ulatuses. EIS on nüüdseks nõutud toetuse tagastanud.

05.01.2024. a informeeris EISi järelevalve- ja vastavusosakond MKMi ekspordi ja nõustamise projektide tegevuse käigus 2023 aastal EISi poolt teenitud tuludest.

Toetusskeemi punkti 2.2.2 järgi on ekspordi projekti üheks tegevuseks rahvusvahelistel messidel ühisstendide korraldamine. Asjast huvitatud ettevõtjad saavad ühisstendil osaleda oma väljapanekuga ning peavad selle eest tasuma EISile osalustasu. 2023. aastal oli selliseid tasusid kokku 70 500 euro ulatuses. Nõustamise projekti üheks tegevuseks on ettevõtja poolt välja valitud eksporditurul ekspordipartneri otsingu teenus. Teenus on ettevõtja jaoks tasuline. Nõustamise projektis oli 2023. aastal ekspordipartneri otsingu teenuse tulu kokku 5 000 eurot. Lisaks andis EIS teada, et 22.02.2023 esitatud tulude arvestuses sisaldus nõustamise projekti osas ekslikult nõustamisteenuse eest ettevõtjale esitatud arve summas 500 teenuse eest, mida ei olnud tegelikkuses osutatud. EIS esitas tõendusmaterjali, millest nähtub, et antud arve on nüüdseks tühistatud ja ettevõtja ei ole seda EISile tasunud. EIS palus antud asjaoluga arvestada tagasinõude otsuse koostamisel.

1.3. Toetusskeemi punkti 6.6.1 järgi ei ole projekti rahastamisel arvestatud tulude teenimisega. Sama punkti järgi koosnevad nii ekspordi projekti elluviimise eelarve (14 100 000 eurot) kui ka nõustamise projekti elluviimise eelarve (6 810 000 eurot) terves ulatuses abikõlblikest kuludest, mille toetuse määr on 100%.

2. MKMi seisukoht

2.1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006, (edaspidi *ühissätete määrus*), artikli 61 lõige 1 määratleb puhastulu rahavoona, mis tekib kasutajate poolt tegevusega seotud kaupade või teenuste eest tasumisel tehtavatest otsemaksetest. Näiteks kasutajate poolt taristu kasutamise eest vahetult makstavad tasud, maa või hoonete müügi või rentimise või teenuste eest makstavad tasud, millest on maha arvatud antud perioodi vältel kantud tegevuskulud ja lühikese kasutusajaga varustuse asenduskulud. Tegevuskulude kokkuhoidu käsitatakse puhastuluna, välja arvatud, kui kokkuhoid tasaarvestatakse tegevustoetuse samaväärse vähendamisega.

2.2. STS2014_2020 § 45 lõike 1 punkti 7 kohaselt tehakse finantskorrektsiooni otsus toetuse vähendamiseks, kui toetuse saaja teenib ühissätete määruse artikli 61 tähenduses abikõlblikest kuludest mahaarvamisele kuuluvat puhastulu.

2.3. Vabariigi Valitsuse 01.09.2014. a määruse nr 143 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord“ (edaspidi *ühendmäärus*) § 5 lõike 6 järgi tuleb projekti elluviimisel teenitud puhastulu maha arvata väljamakstavast toetusest juhul, kui projekti abikõlblikud kulud ületavad enne puhastulu mahaarvamist 100 000 eurot ning tulu on teenitud abikõlblikkuse perioodil.

2.4. Toetusskeemi punkti 6.5.2 järgi kohaldatakse olukorras, kus elluviija teenib projekti elluviimise käigus puhastulu, ühendmääruse § 5 lõiget 6.

2.5. Käesoleva käskkirja punktis 1.2 toodud osalustasu on teenitud projekti tegevusega osutatud teenuse eest. Seega on tegemist ühissätete määruse artikli 61 lõike 1 mõistes rahavooga, mis on tekkinud kasutajate poolt tegevusega seotud kaupade või teenuste eest tasumisel tehtavatest otsemaksetest. Eelnimetatud tulu on teenitud projekti abikõlblikkuse perioodil ning punktis 1.3 kirjeldatud ekspordi ja nõustamise projektide abikõlblikud kulud ületavad enne puhastulu mahaarvamist 100 000 eurot. Seega kohaldub ühendmääruse § 5 lõige 6.

2.6. MKM on eespool toodut arvestades kohustatud arvestama ekspordi ja nõustamise projektidele makstavast toetusest maha teenitud puhastulu.

2.7. Rahandusministeerium on 2015. aastal avaldanud juhendi „Tulu teenivate projektide juhend programmiperioodil 2014–2020“ (edaspidi *juhend*). Juhend annab rakendusüksustele täpsemad juhised tulu teenimise kaasuste lahendamiseks. Juhendi punkti 8 järgi käsitletakse igasugust tulu puhastuluna, kui tulu on teenitud projekti elluviimise ajal ja kõik projekti kulud on abikõlblikud.

2.8. EIS ise ei kanna projekti elluviimisega seotud kulusid. Seega, võttes arvesse juhendi punkti 8, ei teki EISil ühissätete määruse artikli 61 lõike 1 mõistes kulusid, mida tuleb maha arvestada teenitud tulust.

Seega on kogu EISi teenitud tulu puhastulu ühissätete määruse artikli 61 lõike 1 mõistes, mis kuulub STS2014_2020 § 45 lõike 1 punkti 7 ja ühendmääruse § 5 lõike 6 alusel abikõlblikest kuludest mahaarvamisele.

2.9. Käskkirjaga nr 88 nõuti 2022. aastal teenitud tulude osas EISilt tagasi toetust suuremas summas, kui EISile tegelikkuses tulusid laekus. Selle võrra tuleb vähendada käesolevas käskkirjas tagasi nõutava toetuse summat. Kokku tuleb ekspordi projekti osas tagas nõuda toetust 70 500 eurot ning ja nõustamise projekti osas 4 500 eurot.

2.9. Haldusmenetluse seaduse § 40 alusel võimaldas MKM EISil esitada käskkirja eelnõule vastuväited. EIS ei esitanud vastuväiteid otsuse põhjenduste ega ka tagasinõude suuruse osas.

3. Otsus

3.1 Võttes arvesse tuvastatud asjaolusid ja lähtudes STS2014_2020 § 45 lõike 1 punktist 7, § 46 lõikest 3, § 47 lõikest 2, § 48 lõikest 1 ning ühendmääruse § 5 lõikest 6, peab EIS:

3.1.1. tagastama ekspordi projekti osas välja makstud toetuse summas 70 500 ning nõustamise projekti osas välja makstud toetuse summas 4 500, kokku 75 000 eurot, Rahandusministeeriumi kontole nr EE 93 2200 2210 2377 8606, märkides viitenumbriks 2800082925;

3.1.2. tagasi nõutud toetuse tasuma 60 kalendripäeva jooksul tagasinõudmise otsuse kättesaamise päevast arvates;

3.1.3. vähendada ekspordi projekti eelarvet tagasi nõutud toetuse summa 70 500 euro ja nõustamise projekti eelarvet tagasi nõutud toetuse summa 4 500 euro võrra.

STS2014_2020 § 48 lõike 3 järgi võib EIS toetuse tagasi maksmise kohustuse tasaarveldada EISi poolt väljamaksmiseks ette valmistatava projekti maksetaotlusega ning vähendada maksetaotluses taotletavat summat tagasi nõutud toetuse võrra. Tasaarveldamise tegemisega loetakse toetus tagastatuks. Tasaarvelduse tegemise tähtaeg on 60 kalendripäeva

tagasinõudmise otsuse kättesaamisest arvates.

3.2 Käesolevat käskkirja on võimalik vaidlustada vastavalt STS2014_2020 §-le 51, esitades vaide rakendusasutusele haldusmenetluse seaduses sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)

Tiit Riisalo

majandus- ja infotehnoloogiaminister